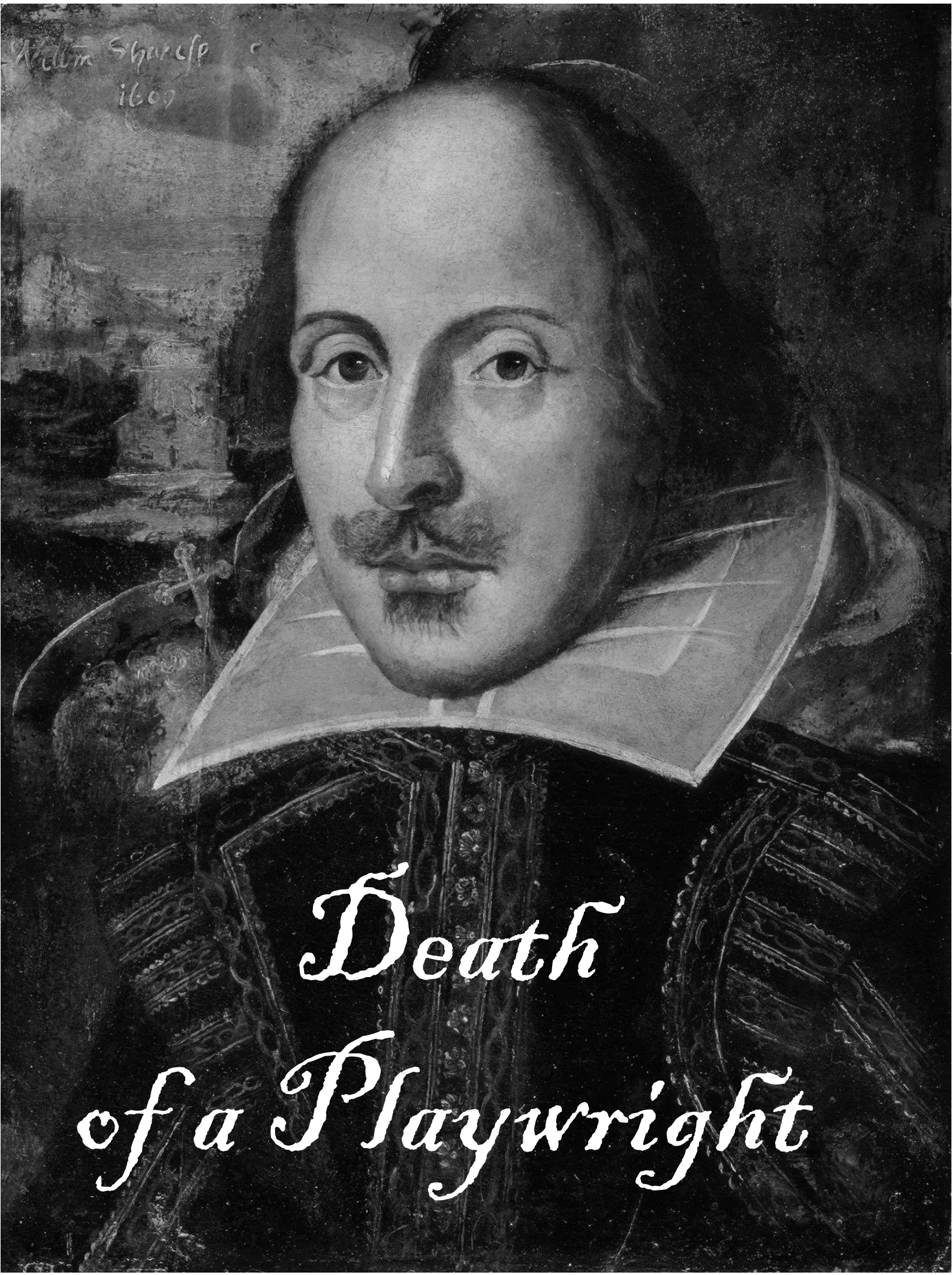
Death
of a Playwright

Indholdsfortegnelse

Vejledning til Spillederen 3

Scenariet Kort 3
Ordliste 3
Scenariets Vision 4

Når du skal køre scenariet... 5

Fysiske Komponenter 5
Indretning af spillokalet 5
Brief Spillerne 6

Opvarmning 7

Find ind i rollen 7
Hilserunde 7
Præsentationsmonolog 7
Prøvescene 7

At sætte og spille scener 9

Sandhedhierakiet 9

Bilag

Oversigt over roller
Scener
Karakterer

Death of a Playwright

Skrevet af Elias Helfer til Fastaval 2016

Tak til

- Troels og Marie for støtte og vejledning
- William for uendelig Shakespeareviden og entusiasme
- Anne, Marie, Marie-Louise, Niels og Troels for spiltest
- Cheresse for tålmodighed, opmuntring, feedback, og så videre.
- Alle, der spiller scenariet (især hvis I fortæller mig, hvordan det gik).

Vejledning til Spillederen

Dette dokument består af tre dele: en intro til dig som spilleder, nogle scener, samt seks karakterdokumenter. I denne intro finder du et afsnit med de fysiske forberedelser til scenariet, en guide til at præsentere scenariet, tre opvarmningsøvelser, samt en oversigt vejledning til scenariets struktur og mekanikker.

Som spilleder bør du læse introen og Prosperos karakterdokument grundigt. Skim også de andre karaktererdokumenter, og dan dig et overblik over scenerne, og hvilke sammenhænge, du ser imellem dem.

Scenariet kort

Death of a Playwright er inddelt i en prolog, en hoveddel og en epilog.

Prologen begynder med Shakespeare, der ligger i sin seng i Stratford-upon-Avon mens resten af familien taler med lægen og præsten inde ved siden af. Pludselig dukker en procession af karakterer fra hans skuespil op, anført af troldmanden Prospero. De vil gøre status over Shakespeares liv og afgøre, hvilken historie der kan fortælles derom, og derfor sætter Prospero en ret for at afgøre det spørgsmål.

I hoveddelen af scenariet skiftes karaktererne til at sætte scener fra

Ordliste

Dette scenarie bruger visse ord på en lidt speciel måde. Derfor kommer her en kort ordliste over, hvordan du skal forstå visse ord.

- **Karakterer**: de karakterer, Shakespeare har skabt, og som spillerne spiller. Det vil sige Titania, Hamlet, Shylock og Lady Macbeth. Inkluderer som udgangspunkt ikke Prospero og Shakespeare.
- **Shakespeare**: personen William Shakespeare og den spiller der spiller ham.
- **Prospero**: figuren Prospero og spillederen, der spiller ham.
- **Scenen**: refererer, når det skrives med stort begyndelsesbogstav, til det sted i spillokalet hvor I spiller scener. Shakespeare tilbringer hele scenariet her.
- **Publikum**: Prospero og de karakterer, der ikke er på Scenen.

Shakespeares liv. Igennem scenerne belyser de, hvad der har været vigtigt for ham i hans liv. Scenerne er inddelt i fem akter:

- Første akt er barndommen og ungdommen i Stratford
- Andet akt er den første tid i London, hvor Shakespeare etablerer sig som skuespiller og forfatter.
- Tredje akt er tiden, hvor The Lord Chamberlain's Men bliver dannet, og Shakespeare etablerer sig som Londons største skuespilsforfatter.
- Fjerde akt er tiden som gammel i gårde i Londons teaterverden.
- Femte akt er alderdommen i Stratford.

Scenerne skal ikke spilles kronologisk. Karaktererne har frit spil til at sætte de scener, de ønsker, selvom det skal tilstræbes, at der bliver spillet en scene fra første akt, før nogen sætter en scene fra andet akt, og så videre. I stedet vælger spillerne scener ud fra, hvad de synes der passer ind i historien.

Når Prospero vurderer at spillet er ved at nå sin afslutning, sætter han epilogen. I epilogen fortæller Prospero Shakespeare at det er tid til, at han skal forlade den kødelige verden. Derfor skal han vælge en af karaktererne, der skal lede ham ind i åndernes verden. Når Shakespeare har valgt, forlader alle scenen i procession. Shakespeare er død.

Scenariets Vision

Shakespeare blev en berømt forfatter, fordi han formåede at skabe karakterer, der kunne indfange noget almenmenneskeligt. Hamlet og Lady Macbeth repræsenterer noget i den menneskelige psyke. I dette scenarie kommer Shakespeare til at repræsentere os alle sammen i vores forsøg på at navigere i en tilværelse, hvor vi nok bliver rykket og skubbet af ydre og indre kræfter fra alle sider, men alligevel i sidste ende selv må bære ansvaret for vores liv.

Når du skal køre scenariet...

Fysiske Komponenter:

- **6 karakterdokumenter** (Shakespeare, Prospero, Titania, Hamlet, Shylock og Lady Macbeth). Print dem dobbeltsidet, evt. på A3, foldet på midten.
- **4 karakterskilte** til at hjælpe med at huske karakterers poler.
- **Oversigt over roller**. Print en til dig selv, en til Shakespeare, og en eller to til karakterene at deles om.
- **Scener**. Printes og klippes ud.

Indretning af Spillokalet

Dette scenarie forudsætter en bestemt indretning af spillokalet. Denne vejledning antager at du spiller i et stort lokale med mange borde og stole, for eksempel på Fastaval eller på en anden con. Spiller du i en dagligstue eller et andet rum med mindre plads, må du gøre op med dig selv, hvordan du kan sætte lokalet op til scenariet.

Scenariet kræver tre separate områder i scenariet: en Scene, nogle tilskuerpladser over for Scenen, samt et område hvor scenerne kan lægges frem, så spillerne nemt kan overskue dem.

Scenen er et afgrænset område op ad en væg eller lignende. Afgræns det med borde eller lignende i hver side så det bliver tydeligt, hvor Scenen er. Der skal gerne være et par stole og måske et bord på scenen, til brug som scenografi.

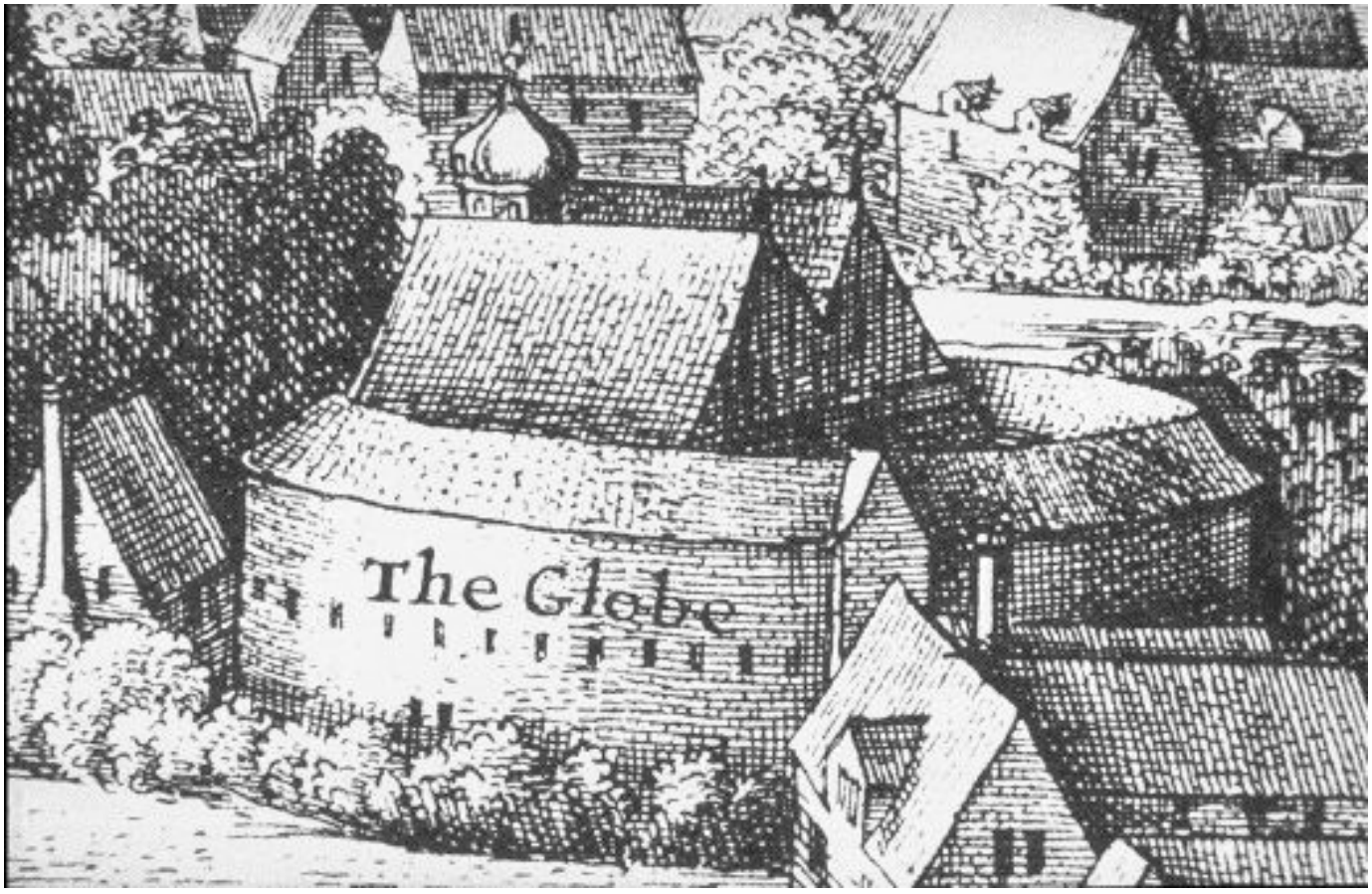

Sæt fem stole op foran scenen i en række eller en halvcirkel, så man kan sidde og se på dem, der spiller, når man ikke er i scenen. Det er tilskuerpladserne.

Gør plads til scenerne ved siden af eller bag ved tilskuerpladerne. Giv dem god plads, hvis du kan. Du kan for eksempel lave en halvcirkel af fem borde, og lægge et akt på hvert bord for sig, med 1. akt til venstre og 5. akt til højre. Læg også en oversigt over roller i nærheden af scenerne.

Brief spillerne.

Start med at præsentere scenariet kort for spillerne. Gennemgå præmissen for scenariet, og løb meget kort plottet igennem. Sig også til spillerne at scenariet ikke er en historisk korrekt gennemgang af Shakespeares liv. De har temmelig frie rammer til at lave deres egen version af Shakespeares liv. Hvis nogen har forhåndsviden om Shakespeare må de gerne bruge den, så længe det ikke modsiger noget, der bliver etableret i scenariet. Det samme gælder karaktererne: det forventes ikke at man kender Shakespeares skuespil, og så længe I spiller, findes der kun jeres version af karaktererne.

Fortæl spillerne om de forskellige typer roller, de kan spille: Shakespeare, Prospero og de fire karakterer. Forklar især forskellen Shakespeare og karaktererne:

Shakespeare er spillets hovedperson, og er med i alle scener i hele spillet. Til gengæld sætter Shakespeare ingen scener, men er i stedet scenariets offer, der må tage imod hvad end karaktererne udsætter ham for. Shakespeare spiller kun én rolle i alle de scener han er med i: William Shakespeare på forskellige tidspunkter af hans liv.

Karaktererne er derimod aktive. De sætter scener, og spiller mange forskellige roller i løbet af scenariet. Hver karakter repræsenterer to karaktertræk i Shakespeare, som udgør en akse. I løbet af scenariet skal de arbejde for at deres akse bliver hovedfortællingen i Shakespeares liv.

Spørg spillerne, hvem der kunne have lyst til at spille Shakespeare. Det er vigtigt at sørge for, at Shakespeare bliver spillet af en, der kan bære at være så meget i fokus, og som kan lide at være modtager af de andres påfund.

Når Shakespeare er blevet castet, kan du lade kort præsentere de fore karakterer, og lade spillerne vælge sig ind på den, der tiltaler dem mest.

Bed nu spillerne om at læse deres roller igennem. De skal læse deres karakters fiktive biografi, deres funktion i scenariet og de to træk, de repræsenterer. De skal også kigge på citaterne på bagsiden af karakterarket, og understrege tre fraser, som de vil prøve at bruge i løbet af scenariet.

Opvarmning

Når rollerne er fordelt, og spillerne har haft tid til at læse dem, er det tid til en kort opvarmning.

Find ind i rollen

Bed spillerne om at stå rundt på gulvet med lukkede øjne. Bed dem om at se deres karakter for sig. Nu skal de fokusere på deres fødder og ben - hvordan står karakteren? Bed dem stå som deres karakter.

Derefter kan de fokusere på deres hofter, torso og skuldre. Hvilken kropsholdning har karakteren? Bed dem finde ind i en kropsholdning, der passer til deres karakter. Nu kan de også inkludere armene - hvordan holder karakteren sine arme?

Til sidst kan de fokusere på deres hoved, og tage karakterens ansigtsudtryk på sig.

Hilserunde.

Stil dig på gulvet med Shakespeare overfor. Sørg for, at der er god plads omkring jer. Nu hilser du på Shakespeare, sådan som Prospero ville hilse på Shakespeare, hvorefter Shakespeare hilser tilbage, sådan som han ville hilse på Prospero. Herefter træder de andre spillere ind ved siden af jer en af gangen, og hilser først på Prospero, så på de andre karakterer i kredsen, og til sidst på Shakespeare, sådan som deres karakter ville hilse på den givne karakter. Hver gang svarer den anden igen med en hilsen.

Præsentationsmonolog

Bed spillerne om at sætte sig på Tilskuerpladserne. Nu skal de, efter tur, op på scenen og holde en kort monolog, hvor deres karakter fortæller sin historie. I løbet af monologen skal de

1) sænke stemmen til en teaterhvisken
2) hæve stemmen til et råb (eller så højt som omgivelserne nu tillader)
3) holde en pause som de selv synes er for lang.

De behøver ikke gøre dem i rækkefølge.

Det kan være en god idé hvis du selv starter med at holde en monolog som Prospero.

Fortæl gerne spillerne, at de ikke behøver at bekymre sig om indholdet af monologen. Monologen er deres fortolkning af deres karakter. Hvis de har set det givne stykke, må de gerne inddrage deres viden om karakteren. Hvis de derimod ikke kender stykket, danner de deres egen version af karakteren.

Prøvescene

Når den sidste har holdt sin monolog er det tid til at prøve, hvordan man sætter scener. Brug scenen "Faders Høje Embede".

Forklar først principperne for at sætte scener for spillerne. Læs derefter

scenen højt for spillerne, og bed karaktererne om at forholde sig til, hvordan den passer til deres karakter. Det er fint hvis en eller to ikke kan se nogen relevans for dem.

Snak med dem om, hvordan scenen kan sættes. Hvem kunne finde på at sætte scenen, hvem ville de spille, og hvad er situationen. Spørg også, hvilke roller de andre kunne finde på at spille.

Spørg, hvem af karaktererne der har lyst til at sætte scenen. Hvis ingen af dem har lyst, kan du gøre det, men det er bedst, hvis en af karaktererne sætter scenen. Alle, der ikke er i scenen, sætter sig på tilskuerrækkerne. Nu sætter karakteren scenen, og I spiller scenen. Klip scenen tidligt, og tag en runde med spørgsmål. Sørg for at alle er nogenlunde trykke ved, hvordan denne del skal foregå.

Send herefter alle spillerne op for at kigge på scenerne. Karaktererne skal overveje, hvilke scener de kunne have lyst til at sætte, og Shakespeare har godt af at vide, hvad der venter. Lad spillerne bruge den tid, de har brug for - gerne 10-15 minutter. Det kan passende kombineres med en kort pause til at tisse og proviantere.

Find ud af, hvem der har lyst til at sætte den første scene, og hvilken scene, de gerne vil sætte. Hvis du har tid til det, kan du snakke lidt med spilleren om, hvordan han eller hun har tænkt sig at gøre det.

Nu er I klar til at gå til prologen, og derfra til den første scene.

At sætte og spille scener

Som udgangspunkt er det en af de karakterer, der lige har været i publikum, der sætter næste scene. Hvis de har brug for det, får spillerne lidt tid til at vælge en scene. I mellemtiden kan Prospero, Shakespeare og de andre karakterer tale sammen om den scene, der lige er spillet. De andre karakterer kan også bruge noget af tiden på at se efter scener, de vil sætte senere.

I starten kan man vælge scener fra første akt. Når karaktererne har spillet en scene fra første akt, kan de spille scener fra første eller andet akt. Når nogen har spillet en scene fra andet akt kan de spille scener fra første til tredje akt, og så fremdeles. Prospero kan dispensere fra denne regel.

Når en karakter vælger en scene, tager vedkommende scenen fra bordet, og går derefter på Scenen for at sætte scenen. Karakteren sætter scenen ved at holde en lille monolog, adresseret til Shakespeare, Prospero eller Publikum. Monologen holdes som karakteren, og er en del af fiktionen.

I monologen ridser karakteren kort scenen op ved at fortælle, hvor og omtrent hvornår den foregår, hvem der er til stede, og hvad situationen er. Karakteren kan også indikere, hvad der kommer til at ske i scenen, hvis for eksempel scenen bevæger sig imod et bestemt resultat - i en introduktion til scenen "To Bryllupper" kan man for eksempel antyde, at Shakespeare ender med at gifte sig med Anne Hathaway.

Den karakter der sætter scenen, bestemmer selv, hvilken rolle han eller hun vil spille. Karakteren kan også foreslå en bestemt karakter at spille en bestemt rolle, men det er op til karakteren selv at acceptere rollen. Karakterer kan også selv bestemme at gå på Scenen som en bestemt rolle, hvis han eller hun kan se en funktion for rollen i den scene.

Karakterer bør vælge roller som kan skubbe Shakespeare i retning af en af deres poler. Titania kan vælge roller, der kan vække hengivenhed i Shakespeare, måske ved at være hengivenhedens objekt, eller ved at fremhæve en andens fortrin.

Sandhedshierakiet

De forskellige deltagere har forskellig magt til at definere, hvad der er sandt. Fra højest til lavest:

Prospero
Karakterer blandt Publikum
Karakterer på Scenen
Shakespeare

Dette gælder ikke, når det handler om Shakespeares indre liv - der har Shakespeare altid vetoret.

Når man er på Scenen, spiller man rollen som set igennem karakterens linse. Når to forskellige karakterer spiller den samme rolle, skal man gerne kunne se, at det er den samme person, men samtidig må man gerne kunne mærke, at der bliver lagt vægt på andre sider af personen.

Undervejs i scenen opfører alle på Scenen sig, som om de spiller skuespil. Alle vender sig imod Publikum, og man må gerne deklamere. Når man kommer ind på scenen, præsenterer man sig, så Publikum ved hvem man er, og fysiske genstande eller begivenheder beskrives i fiktionen.

Undervejs i scenen kan både Shakespeare og karakterer på scenen tale direkte til publikum. Det gør man ved at se direkte på publikum, mens man taler. Publikum må også gerne kommentere på det, der sker i scenen.

Alle kan som udgangspunkt slutte en scene. Publikum kan bryde ind og tale til dem på Scenen, eller de kan begynde at klappe af en scene, der er udspillet. Karakterer på scenen kan henvende sig til Publikum og konkludere på scenen, eller kan give sig til at udspørge Shakespeare om scenen. Shakespeare kan give sig til at reflektere over det, der er sket i scenen.

Roller i Shakespeares liv

Stratford

John Shakespeare: William Shakespeares fader. Når de højeste tinder man kan nå i Stratford, for derefter at falde dybt.

Mary Shakespeare: William Shakespeares moder, John Shakespares hustru.

Anne Hathaway: Shakespeares hustru fra han er 18 til hans død

Anne Whateley: en nonne, som Shakespeare næsten bliver gift med. Han udveksler adskillige breve med hende.

Judith: Shakespeares ældste datter, født i 1583.

Susanna: Shakespeares yngste datter og Hamnets tvillingesøster, født i 1585.

Hamnet: Shakespeares eneste søn og Susannas tvillingebror, født i 1585. Dør som elleveårig i 1596.

London

James Burbage: Londons største teaterpromotor, og ejer af The Theatre. Leder af Leicester's Men og grundlægger af The Lord Chamberlain's Men. Dør i 1597.

Richard Burbage: James Burbages søn. Leder af The Lord Chamberlain's Men og en af Shakespares gode venner.

William "Will" Kempe: Komiker og danser. Medlem først af Leicester's Men og siden af The Lord Chamberlain's Men. Forlader truppen i 1599

Jarlen af Southampton: Henry Wriothesley [Wrizzeley], den 3. Jarl af Southampton. En charmerende ung mand, kendt for sin nære omgang med personer af begge køn. Kultiverer desuden forhold til flere digtere.

Roller i Shakespeares liv

Stratford

John Shakespeare: William Shakespeares fader. Når de højeste tinder man kan nå i Stratford, for derefter at falde dybt.

Mary Shakespeare: William Shakespeares moder, John Shakespares hustru.

Anne Hathaway: Shakespeares hustru fra han er 18 til hans død

Anne Whateley: en nonne, som Shakespeare næsten bliver gift med. Han udveksler adskillige breve med hende.

Judith: Shakespeares ældste datter, født i 1583.

Susanna: Shakespeares yngste datter og Hamnets tvillingesøster, født i 1585.

Hamnet: Shakespeares eneste søn og Susannas tvillingebror, født i 1585. Dør som elleveårig i 1596.

London

James Burbage: Londons største teaterpromotor, og ejer af The Theatre. Leder af Leicester's Men og grundlægger af The Lord Chamberlain's Men. Dør i 1597.

Richard Burbage: James Burbages søn. Leder af The Lord Chamberlain's Men og en af Shakespares gode venner.

William "Will" Kempe: Komiker og danser. Medlem først af Leicester's Men og siden af The Lord Chamberlain's Men. Forlader truppen i 1599

Jarlen af Southampton: Henry Wriothesley [Wrizzeley], den 3. Jarl af Southampton. En charmerende ung mand, kendt for sin nære omgang med personer af begge køn. Kultiverer desuden forhold til flere digtere.

Roller i Shakespeares liv

Stratford

John Shakespeare: William Shakespeares fader. Når de højeste tinder man kan nå i Stratford, for derefter at falde dybt.

Mary Shakespeare: William Shakespeares moder, John Shakespares hustru.

Anne Hathaway: Shakespeares hustru fra han er 18 til hans død

Anne Whateley: en nonne, som Shakespeare næsten bliver gift med. Han udveksler adskillige breve med hende.

Judith: Shakespeares ældste datter, født i 1583.

Susanna: Shakespeares yngste datter og Hamnets tvillingesøster, født i 1585.

Hamnet: Shakespeares eneste søn og Susannas tvillingebror, født i 1585. Dør som elleveårig i 1596.

London

James Burbage: Londons største teaterpromotor, og ejer af The Theatre. Leder af Leicester's Men og grundlægger af The Lord Chamberlain's Men. Dør i 1597.

Richard Burbage: James Burbages søn. Leder af The Lord Chamberlain's Men og en af Shakespares gode venner.

William "Will" Kempe: Komiker og danser. Medlem først af Leicester's Men og siden af The Lord Chamberlain's Men. Forlader truppen i 1599

Jarlen af Southampton: Henry Wriothesley [Wrizzeley], den 3. Jarl af Southampton. En charmerende ung mand, kendt for sin nære omgang med personer af begge køn. Kultiverer desuden forhold til flere digtere.

Roller i Shakespeares liv

Stratford

John Shakespeare: William Shakespeares fader. Når de højeste tinder man kan nå i Stratford, for derefter at falde dybt.

Mary Shakespeare: William Shakespeares moder, John Shakespares hustru.

Anne Hathaway: Shakespeares hustru fra han er 18 til hans død

Anne Whateley: en nonne, som Shakespeare næsten bliver gift med. Han udveksler adskillige breve med hende.

Judith: Shakespeares ældste datter, født i 1583.

Susanna: Shakespeares yngste datter og Hamnets tvillingesøster, født i 1585.

Hamnet: Shakespeares eneste søn og Susannas tvillingebror, født i 1585. Dør som elleveårig i 1596.

London

James Burbage: Londons største teaterpromotor, og ejer af The Theatre. Leder af Leicester's Men og grundlægger af The Lord Chamberlain's Men. Dør i 1597.

Richard Burbage: James Burbages søn. Leder af The Lord Chamberlain's Men og en af Shakespares gode venner.

William "Will" Kempe: Komiker og danser. Medlem først af Leicester's Men og siden af The Lord Chamberlain's Men. Forlader truppen i 1599

Jarlen af Southampton: Henry Wriothesley [Wrizzeley], den 3. Jarl af Southampton. En charmerende ung mand, kendt for sin nære omgang med personer af begge køn. Kultiverer desuden forhold til flere digtere.

Prolog

Shakespeare ligger i sin seng, på dødens rand. Inde ved siden af sidder familien og taler sagte med doktoren og præsten. Der er skummelt i lokalet - en sagte ild brænder i kaminen.

Pludselig blusser et sært skær op i lokalet, og Shakespeare ser en procession af sine karakterer træde ind i rummet. De stiller sig rundt om sengen, ser ned på deres skaber, og giver sig til at tale om ham mens Shakespeare forbløffet og foruroliget ser op på dem.

Sæt et bord, en blød stol eller lignende på Scenen - det er Shakespeares seng. Der ligger Shakespeare når spillet begynder. Han døser, tæt ved dødens rand. Pludselig bemærker han noget, og spærre øjnene op. Ind på Scenen kommer karaktererene, anført af Prospero. De stiller sig alle rundt om Shakespeare, og giver sig til at tale om ham - nu ligger han der for døden, denne mand som har skabt os alle, han nåede stor berømmelse i sit liv. Måske kommenterer Shakespeare med bævende stemme på disse spøgelser, der står omkring ham.

Efter et kort stykke tid spørger Prospero ud i rummet, hvilket liv denne mand da har levet - hvilken historie er Shakespeares historie? Det må de finde ud af. Prospero beder alle tage plads, og en af karaktererne sætter den første scene.

Første Akt

Faders Høje Embede

Stratford 1568

Efter at have bestredet en række officielle poster bliver Williams fader, John Shakespeare, udnævnt til High Bailiff i Stratford - det højeste embede i byen!

Roller: John Shakespeare, evt. Mary Shakespeare og Williams søskende.

Faders Gæld

Stratford 1576

William har været i kirke sammen med sin moder og søskende. John er blevet hjemme, selvom der vanker en bøde for ikke at komme til gudstjeneste. I kirken venter nemlig hans kreditorer, og John har trukket sig ud af det offentlige liv for at undgå at konfrontere sin deroute.

Roller: John Shakespeare. Evt. Mary Shakespeare og borgere i Stratford.

To Bryllupper

27. November, 1582

Den 18-årige Shakespeare er på vej til kirken for at gifte sig med sin elskede, Anne Whateley, da bryllupsoptoget afbrydes. Shakespeare har gjort en anden kvinde, Anne Hathaway, gravid, og hendes familie tvinger ham til at gifte sig med hende i stedet. Anne Hathaway er otte år ældre end William.

Roller: Anne Hathaway, Anne Whateley. Evt. familien Hathaway, evt. John og Mary Shakespare.

Hamnet og Judiths Fødsel

Januar 1585

Anne føder tvillinger - en dreng og en pige, der navngives Hamnet og Judith.

Roller: Anne Hathaway. Evt. jordemoder og familie.

Scenens Magi

Kenilworth, Warwickshire 1575

Den elleveårige William er taget med familien til Kenilworth, tolv mil fra Stratford. Dér spiller teatertruppen Leicester's Men for Dronning Elizabeth og Robert Dudley, Jarlen af Leicester - og til en af forestillingerne er offentligheden indbudt!

Efter stykket opsøger William truppens anfører, James Burbage, der er fordybet i samtale med den unge komiker og danser, William Kempe.

Roller: James Burbage, Will Kempe.

Andet Akt

Kronborg
Helsingør, 1585

Shakespeare er rejst med Leceister's Men til Kronborg Slot i Helsingør. Der spiller de for Kong Frederik II af Danmark i hans nys opførte pragtslot, Kronborg.

Efter et stykke sidder William sammen med Will Kempe og James Burbage på en kro i Helsingør. De to ældre er lystige over deres gode held, mens Shakespeare funderer over sin fremtid på scenen. Og ville Kronborg for øvrigt ikke være den perfekte ramme om et teaterstykke?

Roller: James Burbage, Will Kempe.

Venus og Adonis
London, 1593

Shakespeare og en ven får audiens hos, Henry Wriothesly, den tredje jarl af Southampton. Shakespeare har dedikeret sit voldsomt populære digt, Venus og Adonis, til jarlen, en dedikation fyldt med lovprisninger og hengivenhedserklæringer til jarlen. Jarlen er en smuk, beleven ung mand, berygtet for sin forfængelighed og sin nære omgang med både mænd og kvinder. William håber, at jarlen vil støtte ham økonomisk - men jarlen har måske noget andet i tankerne.

Roller: Jarlen af Southampton, samt James Burbage, Will Kempe eller en anden af Shakespeares venner.

Breve med Anne Whateley

1590-1600

I årenes løb udveksler William flere breve med Anne Whateley, som er nonne i et kloster nær Stratford. De udveksler spirituelle betragtninger, og betror hinanden deres problemer.

Roller: Anne Whateley

Tredje Akt

Lucretias Voldførelse

London 1594

Et år efter Venus og Adonis har Shakespeare igen dedikeret et digt til jarlen af Southampton: Lucretias Voldførelse, et mere alvorligt og moraliserende (og derfor også mindre populært) digt end Venus og Adonis. Shakespeare er inviteret til at spise med jarlen, som denne gang er mindre overstrømmende end han plejer. Hans penge slår ikke til, og han har besluttet sig for at standse sin støtte til William.

Roller: Jarlen. Evt. en anden skuespiller eller andre gæster.

Under Burbages Vinge

London, 1594

James Burbage har inviteret Shakespeare til at møde ham ved hans teater. Efter at Leicester's Men er faldet fra hinanden, er han ved at starte en ny skuespillertrup, The Lord Chamberlain's Men. Burbage vil gerne have William med som anpartshaver i truppen - selvfølgelig på betingelse af, at The Lord Chamberlain's Men får eneret på Williams stykker.

Roller: James Burbage. Evt. Richard Burbage eller Will Kempe.

Hamnets Død

London, August 1596

Shakespeare er i gang med forberedelserne til A Midsummer Night's Dream. Shakespeare selv skal på scenen i rollen som tømrer Kvæde. Pludselig ankommer et brev fra Stratford. Den elleveårige Hamnet er blevet syg, og vil nok snart dø.

Roller: Budbringer. Evt. Will Kempe, Richard Burbage.

Shakespeares Våbenskjold

Stratford, 20. oktober 1596

William kommer hjem med en gave til sin fader. Han har købt et våbenskjold til ham. John havde selv søgt om våbenskjoldet, men det blev aldrig bevilliget.

Våbenskjoldet giver John og alle hans efterkommere ret til at kalde sig for "gentlemen". Efter Hamnets død har William ingen mandlige arvinger har, så våbenskjoldet vil forsvinde efter hans død.

Roller: John Shakespeare, evt. Anne Hathaway, Judith, Susanna.

New Place

Stratford, 1597

Shakespeare er i Stratford for at købe New Place, det næststørste hus i Stratford. Huset er ikke i voldsom god stand - så Shakespeare kan få det billigt. Han tager huset i øjesyn sammen med Anne, som skal bo i huset, også når William er væk i London.

Roller: Anne Hathaway, evt. Hussælger.

Anne Whateleys død.

Warwickshire, 1600

Shakespeare har hørt at Anne Whateley ligger for døden. Han opsøger hende på dødslejet for at tage afsked med hende.

Roller: Anne Whateley

Fjerde Akt

Korn-slynget

Stratford, 1598

Shakespeare er blevet hevet for retten. Han har hamstret korn for at hæve prisen, og solgt det til sultne naboer for ågerpriser. I et England der er ramt af hunger, ser man ikke med milde øjne på den slags. Og værre endnu - han har brugt af sin profit til pengeudlåning! Så nu kan William se frem til at modtage en bøde, mens Stratfords borgere hyler imod ham.

Roller: Dommer, borgere. Evt. Anne Hathaway, John Shakespeare, Judith, Susanna.

Southamptons forbøn

London, januar 1601

Jarlen af Southampton opsøger sin gamle ven og protegé, Shakespeare, for at bede ham om en tjeneste. Southamptons ven, jarlen af Essex, vil gerne have The Lord Chamberlain's Men til at spille stykket Richard II - og han vil gerne se hele stykket, også de dele hvor monarken blev afsat og myrdet. Det har Dronning Elizabeth helt sikkert ikke noget imod!

Roller: Southampton, evt. Richard Burbage.

Femte Akt

Essex' Kup

London, 8. Februar 1601

Shakespeare er ved at rydde op efter gårsdagens produktion af Richard II, en produktion, der var bestilt og betalt a Jarlen af Essex. Pludselig kommer et medlem af truppen løbende: Essex er netop blevet arresteret for et forsøg på at starte en væbnet opstand imod dronningen. Stykket var en del af hans plan for at plante ideen om opstand hos Londons borgere. En række af Essex' støtter er anholdt sammen med ham, deriblandt Southampton.

Roller: Medlemmer af truppen, evt. Richard Burbage.

The King's Men

London, 1603

Shakespeare og hans kompagnoner får foretræde for den nye King James. Kongen er nu deres mæcen, og The Lord Chamberlain's Men skifter navn til The King's Men. Højere kan man ikke nå som teatertrup i London.

Roller: Richard Burbage, Kong James I.

Den sidste forestilling

London, 1612

Shakespeare er lige gået af scenen. Han har spillet Prospero i The Tempest foran Kong James og hele hans hof ved Prinsesse Elizabeths bryllup. William har besluttet at det skal være hans sidste forestilling som skuespiller. Det har han endnu ikke fortalt Richard Burbage.

Roller: Richard Burbage, evt. andre i The King's Men.

Testamentet

Stratford, 25 marts 1616

William skriver sit testamente. Anne arver automatisk en tredjedel af alt hvad William ejer, men det er almindeligt at efterlade sin hustru særlige betænkninger. Shakespeare efterlader hende den næst-bedste seng med sengetøj.

Roller: Notarius. Evt. Anne Hathaway, Judith, Susanna.

Epilog

Når scenariet er ved at være færdigt, sætter Prospero epilogen. Han rejser sig, ser rundt på de andre, og siger, at nu har vi vist hørt nok, og er klar til at gå til afgørelsen. Han beder alle rejse sig, og de stiller sig alle og ser på Shakespeare.

Prospero fortæller Shakespeare at det er tid til at han skal forlade den fysiske verden, og med dem ind i det åndelige rige. Derfor skal Shakespeare vælge en af karaktererne, der skal lede ham.

Når Shakespeare har valgt, forlader alle Scenen i statelig procession. Når alle har forladt Scenen, er scenariet slut.

Hvornår skal epilogen sættes: Prospero vælger at sætte epilogen, når han fornemmer at karaktererne og Shakespeare er ved at være "mætte", eller når tiden er ved at løbe ud. Prospero kan eventuelt sætte en sidste scene, der kan runde scenariet af. Det kan for eksempel være "Testamentet" eller "Den Sidste Forestilling".

Hamlet

Tvivl Mani

Lady Macbeth

Ambition

Anger

Shylock

Sømmelighed Grådighed

Titania

Stolthed Henforthed

Hamlet

- den hævnende søn

Den lammende tvivl

Den eksplosive mani

Du er Hamlet, Prins af Danmark

Du er Hamlet, prins af Danmark. Du vender hjem til Danmark for at vise din far den sidste respekt. Men da du ankommer har din moder allerede giftet sig med din onkel, Claudius, der har overtaget kongeværdigheden. Snart hjemsøges af din fars spøgelse. Han hævder at Claudius har forgiftet ham, og forlanger at du hævner hans død. Først gribes du af harme og trang til at dræbe Claudius. Men snart plages du af tvivl - for kan du stole på spøgelset? Du må have vished for Claudius' skyld.

Derfor sætter du et skuespil i scene, der genskaber omstændighederne omkring din faders død. Da Claudius ser det, reagerer han voldsomt, og forlader salen i vildelse. Derfor følger du efter ham - men da du får chancen for at dræbe ham, tøver du alligevel, og dræber ham ikke.

I stedet raser du imod din mor for ægteskabet med Claudius så snart efter kongens død. Da du hører nogen, der lurer på jeres samtale, stikker du straks dit sværd i ham. Det er Ofelias far.

Claudius er i vildrede, og sender dig til England mens han reder trådene ud. Men på vejen opdager du, at Claudius forsøger at få dig slået ihjel. Derfor vender hjem og slår endelig Claudius ihjel - men ikke før end du selv er blevet påført et forgiftet sår i duel med Ofelias bror, Laertes.

Du repræsenterer Shakespeares Tvivl

Du repræsenterer tvivlen. Den nagende, lammende tvivl. Vægelsindet, ubeslutsomheden, utilstrækkeligheden.

Da du hører spøgelset anklage Claudius for mordet på din far, optændes du først af hævntørst. Men snart rammes du af tvivl: kan du stole på spøgelset? Du plages af ubeslutsomhed, indtil skuespillerne kommer til Helsingør, og du kan få vished. Men selv da tøver du - det er ikke det rette øjeblik, du må vente. Således udsætter du gang på gang hævnen, indtil du går til grunde sammen med Claudius.

Tilsvarende må din Ofelia lide under dine skiftende luner. Snart forbander du hende og sender hende fra dig, snart ligger du med hovedet i hendes skød. Da du bliver sendt i eksil, går hun i sin død i åens vand.

Scener du kan se på: To Bryllupper, Faders Gæld, Kronborg, Korrespondance med Anne Whateley, Essex' Kup

Når du spiller Hamlet skal du...

Når du spiller Hamlet, spiller du både karakteren Hamlet og de karaktertræk, han repræsenterer.

Dit mål skal være at din fortælling bliver hovedfortællingen i Shakespeares liv. Du skal altså arbejde for at mani og tvivl får så stor en rolle i scenariet som overhovedet muligt. Når du sætter scener, skal du vælge sætte fokus på situationer, hvor Shakespeare rammes af tvivl, eller hvor han rammes af eksplosiv vrede eller glæde. Når du vælger en rolle at spille i en scene, så find en, der kan drive Shakespeare i retning af tvivl eller mani.

Spil Hamlet så meget du kan. Når du er blandt publikum, er du Hamlet, der ser på scenen som en del af Prosperos hof. Når du sætter en scene, er du Hamlet, der taler til Shakespeare, eller til Prospero. Når du spiller med i en scene, spiller du en person fra Shakespeares liv, men lad Hamlet skinne igennem så meget du kan. Og du må gerne træde ud af rollen og kommentere på scenen som Hamlet.

Du repræsenterer Shakespeares Mani

Du repræsenterer manien. Trangen til handling, der griber os, og får os til at gøre ting uden at tænke over konsekvenserne. Jeg må handle nu, med det samme! Der er ingen tid at spilde, reager nu!

Da spøgelset kommer til dig og fortæller om mordet på din fader, gribes du strakts af raseri. Du vil ikke vente, men vil strakt finde Claudius og slå ham ihjel.

Da Ofelia opsøger dig for at bryde jeres forbindelse, raser du imod hende og kalder hende alskens modbydeligheder. Du benægter den kærlighed du har erklæret hende og kalder hende en skøge.

Da du hører nogen stå bag tapetet og lytte i din moders kammer, tøver du ikke. Du venter ikke på at se, hvem der mon står der. I stedet trækker du straks dit sværd, og dræber den luskede tilhører.

Scener du kan se på: Scenens Magi, Hamnets Død, Korn-slyngel, Southamptons Forbøn, Essex' Kup

Akt 3, Scene 1

At være eller ikke være, det er sagen -
er det et mere ædelt sind der tåler
den vilde skæbnes pileskud og stenkast,
end det der går i kamp mod sorgers hav
og ender dem i strid? - At dø, at sove, -
kun det, - at tro at vi med søvnen ender
den hjertekval, de tusind lidelser
som kødet fik i arv, - det er en slutning,
vi inderligt må ønske. - Dø - at sove -
at sove! - Muligt drømme! - Det er knuden;
for hvilke drømme dødens søvn kan bringe,
når vi har smøget støvets lænker af os, -
det får os til at tøve; det er dette
som gør elendighedens liv så langt.
Hvem vil tåle verdens spot og svøbe,
tyrannens uret og den hovnes hån,
forsmået elskovs kvaler, lovens nølen,
og embedshovmod, og udueligheden
der sparker til beskeden dygtighed,
hvis selv han kunne gøre regnskab op,
blot med sin dolk? Hvem ville bære byrder
og scede, stønne, træt af livets møje,
hvis ikke frygt for noget efter døden -
det ubekendte land som ingen vandrer
er vendt tilbage fra - forvirred viljen,
så at vi heller tåler livets onder
end flyr til andre, dem vi ikke kender.
Ja, denne viden gør os alle feje;
beslutsomhedens medfødt friske rødme
får sygdomsfarve af det blege mismod,
og foretagender med marv og kraft
bortvender deres strøm ved dette hensyn
og mister navn af handling.

Akt 3, Scene 2

HAMLET Frøken, må jeg ligge i jeres skød?
OPHELIA Nej, nådige herre-
HAMLET Jeg mener med mit hoved i mit skød.
OPHELIA Ja. nådige herre
HAMLET Troede I, jeg mente noget uanstændigt?
OPHELIA Jeg tror ingenting, Eders Nåde.
HAMLET Det er en skøn tanke at ligge i et jomfruskød.
OPHELIA Hvad for noget, herre?
HAMLET Ingenting.
OPHELIA I er spørgefuld, nådige herre.
HAMLET Hvem? Jeg?
OPHELIA Ja, herre.
HAMLET Åh Gud! I finger ingen større spasmager end mig. Hvad andet skulle man vel tage sig for end at være lystig? Se bare hvor lystig min mor ser ud, og det er ikke to timer siden, min far døde.
OPHELIA Nej, herre, det er to gange to måneder siden.
HAMLET Så længe? Nej, så skulle da også fanden gå i sort; for jeg vil have mig en sobelkappe. Åh, himmel! Død for to måneder siden, og endnu ikke glemt? Så er der håb om, at en stor mands minde kan overleve ham et halvt år! Men, ved den hellige jomfru, så må han bygge kirker; ellers må han finde sig i, at man tænker ligeså lidt på ham som på den gamle majhest, hvis gravskrift lyder sådan: "Thi ak! thi ak! Den gamle majhest er forglemt."

Lady Macbeth

- den intrigante hustru

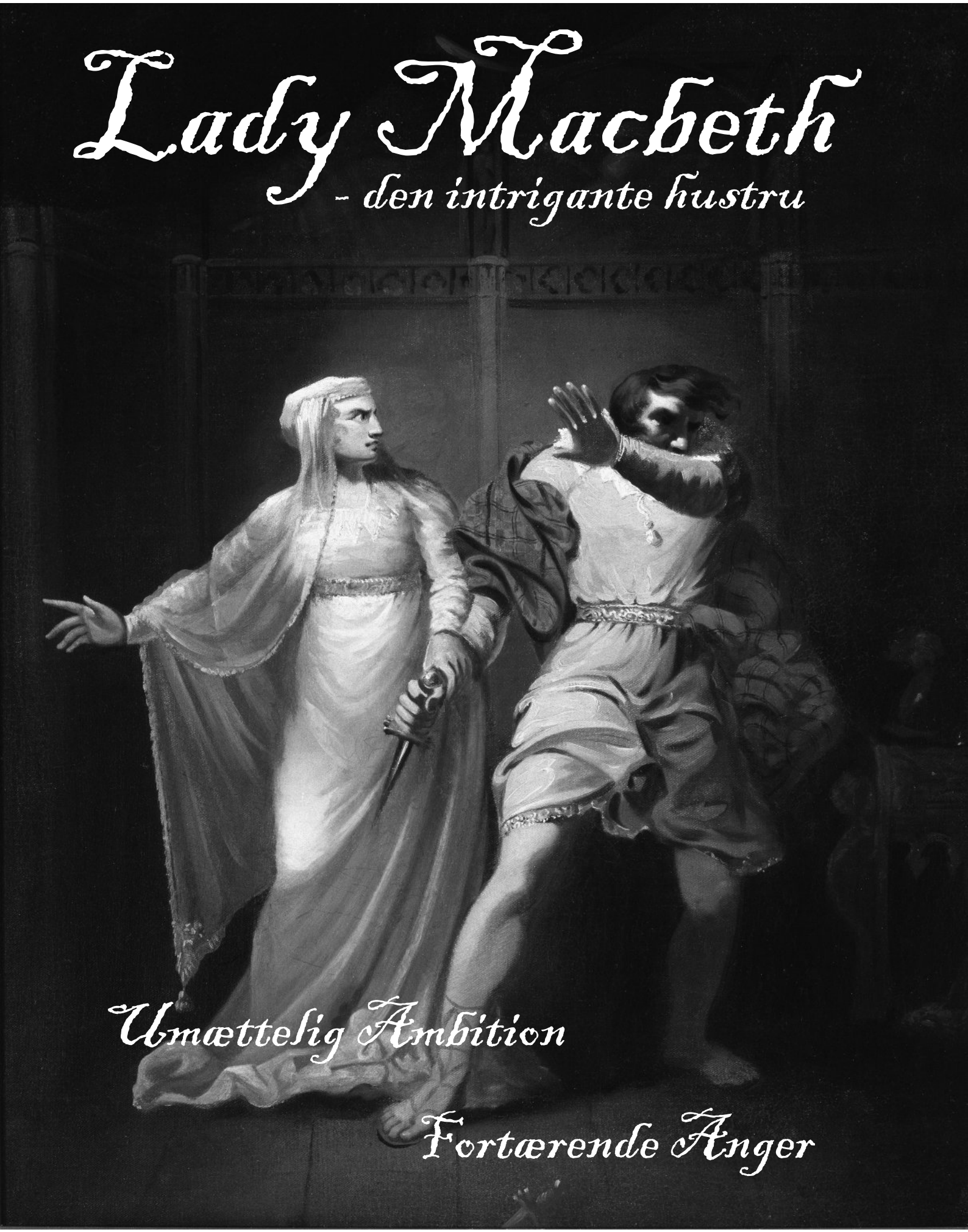

Umættelig Ambition

Fortærende Anger

Du er Lady Macbeth, hustru til Macbeth

Din mand er den skotske konges tro mand. Men da du hører, at tre hekse har spået at Macbeth skal blive konge, fyldes du af brændende ambition. Du kan ikke vente til den dag, hvor du skal være dronning. Men Macbeth vil ikke gøre noget for at profetien går i opfyldelse. Så da kongen besøger jer på slottet, bedøver du hans vagter og giver din mand en daggert til at dræbe kongen med. Han gør det, men du må gå ind og tvære blod på kongens vagter, så de skal bære skylden for mordet.

Men du kan ikke nyde frugten af din udåd. Du plages af skyld, og for dine øjne plettes dine hænder af blod. Du vasker og vasker, men blodet forbliver. Langsomt sygner du hen, indtil du til sidst gør en ende på dit eget liv.

Du repræsenterer Shakespeares Ambition

Du repræsenterer Shakespeares ambition. Den umættelige stræben efter anerkendelse, status, prestige, magt. Fristelsen til at ofre alt og alle for at nå dine mål.

Da du hører om heksenes spådom, tænder det en ild i dig. Du ser dig selv som Skotlands dronning, og kan ikke bære tanken om at vente på den dag, hvor din mand bliver kronet konge.

Men tvivlen nager i dig - vil spådommen gå i opfyldelse af sig selv, eller må I kæmpe for at opfylde den? Du kan ikke bære chancen - du må hjælpe skæbnen på vej. Derfor presser du din husbond til at dræbe kongen, og du sørger selv for, at kongens vagter vil blive udlagt som de skyldige.

Og således bliver du din egen lykkes smed, opfylderen af heksenes spådom.

Scener du kan se på: Scenens Magi, Kronborg, Venus og Adonis, Under Burbages Vinge, Shakespeares Våbenskjold, New Place, The King's Men

Når du spiller Lady Macbeth skal du...

Når du spiller Lady Macbeth, spiller du både karakteren Lady Macbeth og de karaktertræk, hun repræsenterer.

Dit mål skal være at din fortælling bliver hovedfortællingen i Shakespeares liv. Du skal altså arbejde for at ambition og anger får så stor en rolle i scenariet som overhovedet muligt. Når du sætter scener, skal du vælge sætte fokus på noget, Shakespeare stræber efter, eller noget, han angrer. Når du vælger en rolle at spille i en scene, så find en, der kan drive Shakespeare i retning af anger eller ambition.

Spil Lady Macbeth så meget du kan. Når du er blandt publikum, er du Lady Macbeth, der ser på scenen som en del af Prosperos hof. Når du sætter en scene, er du Lady Macbeth, der taler til Shakespeare, eller til Prospero. Når du spiller med i en scene, spiller du en person fra Shakespeares liv, men lad Lady Macbeth skinne igennem så meget du kan. Og du må gerne træde ud af rollen og kommentere på scenen som Lady Macbeth.

Du repræsenterer Shakespeares Anger

Du repræsenterer angeren. Fortrydelsen over sviget, de svigtede principper, den uigengældte kærlighed og de, der blev ladt i stikken.

Da du har fået din husbonden til at begå det koldblodige mord på kongen, rammes du af vægten af det, du har gjort. For sin egen vinding og æres skyld har de dræbt en mand, der havde vist dem sin tillid, og havde behandlet dem godt og retfærdigt. Ydermere smurte hun kongens blod på hans to trofaste livvagter, og fik dem dermed til at sone hendes forbrydelse. I gerningens rus kunne hun undsige og besværge det monstrøse i sine gerninger, men bagefter må hun bære skylden på sine egne skuldre.

Scener du kan se på: To Bryllupper, Faders Gæld, Korrespondance med Anne Whateley, Hamnets Død, New Place, Anne Whateley's Død, Korn-slyngel, Essex' Kup, Shakespeares Våbenskjold.

Akt 1, Scene 5

Ravnen selv er hæs
Der skræpper dystert op om Duncans
indtog
Bag mine mure. - Ånder, I som tjener
De dødelige tanker, kom og gør
Mit køn til intet her! Og fyld mig helt
Med hærdet grusomhed fra fod til isse,
Gør blodet tykt, så ingen hjerteanger
Og ingen medynk flyder i dens bane,
Forspilder mit uhyggelige fortsæt
Og standser det, før det er gennemført.
Ja, kom, find vej til mine kvindebryster
Gør mælk til galde, morderiske ånder,
Hvor end I står usynligt rede til
At hjælpe unatur! Kom, dybe nat,
Svøb dig i tyk og gråsort helvedsrøg,
Min hvasse kniv må ikke se sit sår
Og Himlen ikke skue ned igennem
Det mørke tæppe for at råbe "Stands!"

Akt 5, Scene 1

Væk, forbandede plet! Væk, siger jeg! - Et; to; nå, så er det tiden hvor det skal gøres. - Helvede er mørkt. Føj, høje herre, føj! I er soldat, og bange? - Hvad skal vi være bange for? Hvem ved det, når ingen kan stille vores magt til rengskab? - Men hvem skulle have troet at den gamle mand kunne have så meget blod i sig?

Thanen af Fife, han havde en kone - hvor er hun nu? - Hvad, vil disse hænder aldrig blive rene? - Ikke det igen, herre konge, ikke det igen; I ødelægger alt når I farer sådan sammen.

Her er stadig en lugt af blod; al Arabiens myrra kan ikke få denne lille hånd til at dufte frisk igen. Åh, åh, åh!

Vask dine hænder, tag morgenkåben på; vær ikke så bleg. - Jeg siger dig igen: Banquo er lagt i jorden, han kan ikke komme op af sin grav.

I seng, i seng; det banker på porten. Kom, kom, kom, kom, giv mig din hånd. Hvad der er gjort, kan ikke gøres ugjort. I seng, i seng, i seng.

Shylock
- den forbitrede jøde
Nådesløs sømmelighed
Umættelig grådighed

Du er Shylock, den jødiske ågerkarl

Du er Shylock, den jødiske ågerkarl.

Som jøde er du vant til at blive spyttet på og kaldt hund - og værre - af det venetianske borgerskab. Så da købmanden Antonio, der har været en af dine værste plageånder, opsøger dig for at få et stort lån, kræver du en hård kaution: hvis Antonio ikke betaler ved den aftalte frist, må du skære et pund kød af hans krop, tættest ved hjertet.

I mellemtiden løber din datter, Jessica, væk med en ung venetiansk mand, en af Antonios bekendte, og de tager en kiste af dine penge. Du bliver vred over denne ydmygelse - det sidste og største i rækken af de ydmygelser, de kristne i Venedig har pådraget dig.

Så da Antonio rammes af uheld, så han ikke betale lånet tilbage ved fristens udløb, er du uden nåde: du afviser en betaling på det dobbelte beløb, for du vil have dit pund kød. Du indklager Antonio for Hertugen, og kræver at få indløst dit pantebrev. Men en ung dommer narrer dig, og i stedet for dit pund kød, må du aflevere halvdelen af alt hvad du ejer, og du tvinges til at lade dig kristne.

Du repræsenterer Shakespeares Sømmelighed

Du repræsenterer sømmeligheden. Den stille insisteren på at alt går ret til, på at sædvane og lov overholdes i et og alt.

Da Antonio opsøger dig, stiller du ham det spørgsmål: hvorfor skulle jeg låne penge til min fjende? Men dog, hvis han vil gå med på dine betingelser, kan han nok låne penge af dig.

I et og alt sørger du for at du og din familie er ulastelige. Du belærer din datter, at hun skal lukke skodderne, og ikke stikke hovedet ud og glo på de kristne. Da hun løber hjemmefra for at gifte sig med en kristen, og du hører historierne om, hvordan hun lever i synd med sin kristne mand, smertes du over at denne skam, der bringes over dig.

Og da Antonio ikke betaler sit lån, da lader du ikke nåde gå for ret. Loven er på din side. I har en kontrakt, og du vil have Antonio til at opfylde sin del. Det er kun den unge dommers sofisterier, der franarrer dig, hvad der er dit.

Scener du kan se på: Faders Gæld, Lucretias Voldførelse, Hamnets Død, Shakespeares Våbenskjold, Korn-Slyngel, Essex' Kup, The King's Men

Når du spiller Shylock skal du...

Når du spiller Shylock, spiller du både karakteren Shylock og de karaktertræk, han repræsenterer.

Dit mål skal være at din fortælling bliver hovedfortællingen i Shakespeares liv. Du skal altså arbejde for at griskhed og sømmelighed får så stor en rolle i scenariet som overhovedet muligt. Når du sætter scener, skal du sætte fokus på, hvad Shakespeare vil besidde, eller på, hvordan han forholder sig til ret og norm. Når du vælger en rolle at spille i en scene, så find en, der kan drive Shakespeare i retning af griskhed eller sømmelighed.

Spil Shylock så meget du kan. Når du er blandt publikum, er du Shylock, der ser på scenen som en del af Prosperos hof. Når du sætter en scene, er du Shylock, der taler til Shakespeare, eller til Prospero. Når du spiller med i en scene, spiller du en person fra Shakespeares liv, men lad Shylock skinne igennem så meget du kan. Og du må gerne træde ud af rollen og kommentere på scenen som Shylock.

Du repræsenterer Shakespeares Grådighed

Du repræsenterer grådigheden. Besiddertrangen. Tørsten efter at have, efter at eje, alt hvad man kan skrabe til sig. Smerten ved at miste, ved at se sine besiddelser i andres hænder.

Din hele tilværelse drejer sig om at eje. Du tjener til din tilværelse ved at låne dine penge ud. Din datter holder du som en fugl i et bur. Da hun bryder ud, er din største smerte, ud over skammen ved at have mistet hende til en kristen, når du hører at hun bruger dine penge sammen med sin kristne forfører.

På samme vis er det med Antonios kød: da du hører om hans ulykke, at han ikke vil kunne betale sin gæld tilbage, gribes du af begær efter den dag, da du kan kræve hans kød - og dermed hans liv - som dit. Du kan ikke vente på det øjeblik, da du kan skære den blodige luns ud af ham!

Scener du kan se på: Kronborg, Venus og Adonis, Under Burbages Vinge, New Place, Korn-Slyngel, The King's Men

Akt 4, Scene 1

Hvad dom har jeg
At frygte, når jeg ingen uret gør?
I har iblandt jer mange købte trælle,
der ligesom jeres æsler, hunde, muldyr
blir brugt til usselt slid og slavesysler,
for I har købt dem. Tænk om jeg nu sagde,
"Giv dem dog fri, gift dem med jeres døtre!
De slider, slæber - giv dem dog en seng
så blød som jeres, kæl for deres gane
med samme lækre retter." - I vil svare:
"De er vor ejendom." - Jeg svarer jer
det samme. Det pund kød, jeg kræver af ham
er dyrekøbt, er mit, jeg fordrer det.
Blir det mig nægtet, skam få jeres lov!
Så har Venedigs ret jo tabt sin kraft.
Jeg kræver dom. - Nå svar! Får jeg den så?

Akt 3, Scene 1

Åh, ja, åh ja åh! En diamant er borte, som kostede mig to tusind dukater i Frankfurt! Forbandelsen har aldrig ramt vort folk som nu! Jeg har aldrig følt den før nu! - To tusind dukater bare for den ene, og så de andre kostbare ædelstene! - Jeg ville ønske, min datter lå død for mine fødder, og ædelstenene var i hendes øren! Jeg ville ønske hun lå ligbåren for mine fødder og dukaterne i hendes kiste! Intet spor af dem! - Ja så! - Og jeg ved ikke, hvor meget der er givet ud på at efterspore dem. - åh, tab på tab! Tyven stukket af med så og så meget, og så og så meget for at få fat på tyven, og ingen oprejsning, ingen hævn! - Og af ulykker i verden er der ingen andre end dem der falder over mit hoved, ingen sukke andre end dem jeg drager, ingen tårer andre end dem jeg græder!

Akt 3, Scene 1

SOLANIO Nå, om også det skulle forfalde, så tager du da vel ikke hans kød, hvad skulle du bruge det til?

SHYLOCK Til madding for fisk. Hvis det ikke kan nære andet, så kan det nære min hævn. Han har ydmyget mig. Han har skilt mig ved en halv million, har leet over mine tab, spottet over min vinding, forhånet mit folk, krydset mine forretninger, kølnet mine venner, ophidset mine fjender! Og hvad er hans grund? Jeg er jøde! Har en jøde ikke øjne? Har en jøde ikke hænder, arme, ben, organer, skikkelse, sanser, lidenskaber? Næres han ikke af samme føde, såres han ikke af samme våben, er han ikke udsat for de samme sygdomme, helbredes han ikke ved de samme lægemidler, varmes og kølnes han ikke af samme sommer og vinter som en kristen? Hvis I stikker os, bløder vi da ikke? Hvis I kilder os, ler vi da ikke? Hvis I forgifter os, dør vi da ikke? - Og når I gør os fortræd, skal vi da ikke hævne os? Er vi jeres lige i alt andet, vil vi også ligne jer i det. - Når en jøde gør en kristen uret, hvilken ydmyghed viser han så? - Hævn. - Når en kristen gør en jøde fortræd, hvad skal så hans tålmodighed være efter de kristnes eksempel? Hævn naturligvis! - Den nederdrægtighed som I har lært mig, vil jeg udøve, og det skulle slå sløjt til om ikke jeg overgår mine læremestre!

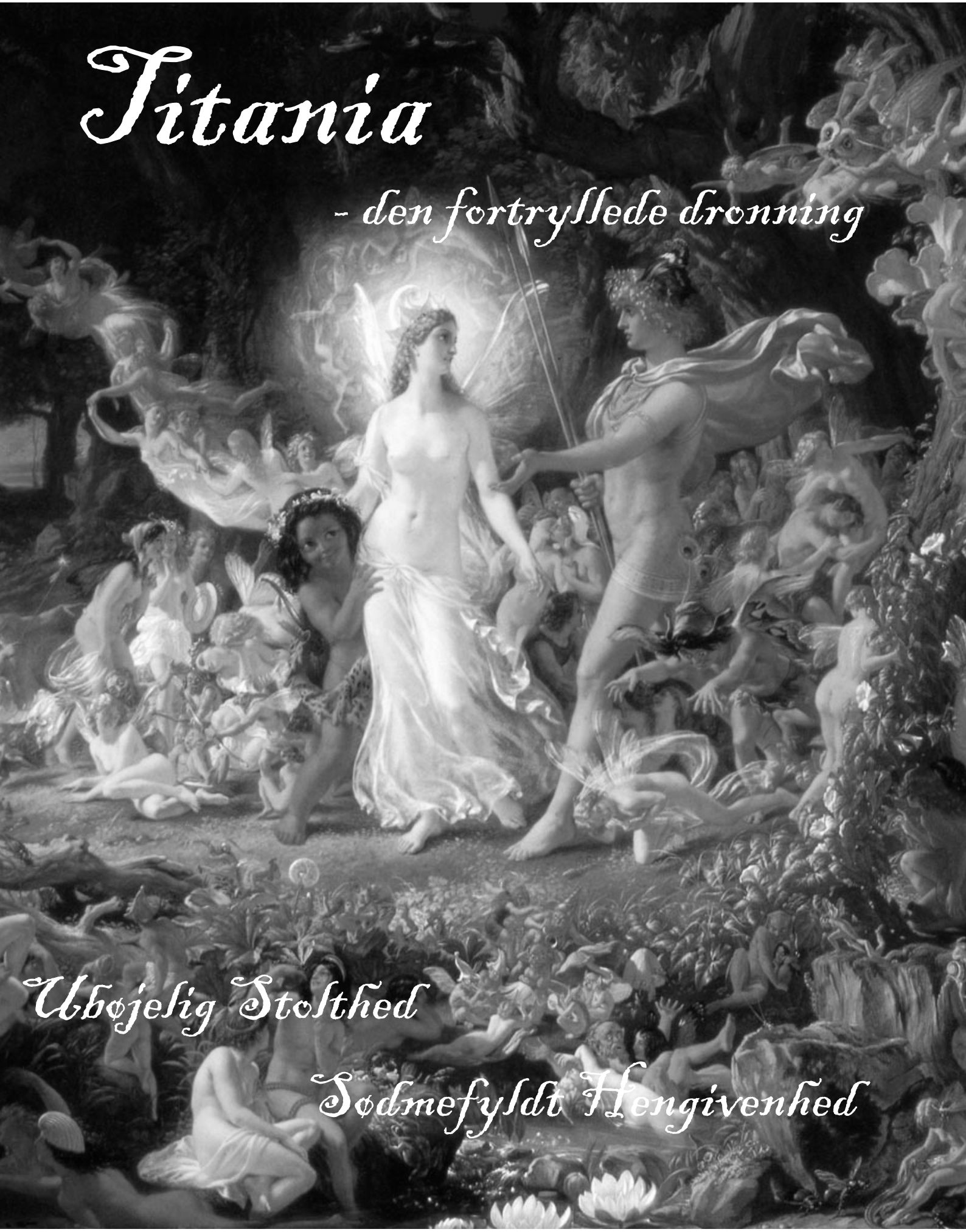
Titania
- den fortryllede dronning
Ubøjelig Stolthed
Sødmefyldt Hengivenhed

Du er Titania, feernes Dronning

Du spiller Titania, feernes dronning, gift med kong Oberon.

Du strides med din ægtemand over en indisk skifting, som havde tilhørt en af dine tilbedersker. Oberon er frustreret over din stædighed og stolthed, så han forhekser dig til at forelske dig i den første du ser når du vågner. Det viser sig at være væveren Rumpe, som har fået sit hoved byttet ud med et æsel. Hele natten er du ham kærlig og hengiven.

Sent på natten opsøger Oberon dig, og ophæver fortryllelsen. Du forundres over, at du har været forelsket i så grim en skabning, og du griner sammen med Oberon over situationen. Derefter går I sammen til Athen, hvor I velsigner tre nygifte par med kærlighed og velstand.

Du repræsenterer Shakespeares Stolthed

Du repræsenterer stoltheden. Den stædige selvtilstrækkelighed, uviljen til at bøje sig, fornægtelsen af svagheden, afvisningen af en hjælpende hånd.

Da Oberon vil have din lille skiftingedreng som væbner, nægter du, for han er et kært minde om din tjenerinde. Snart handler striden dog ikke om skiftingen, men om, hvem af jer der mon først må bøje hovedet for den anden. I er begge herrer i jeres eget hof, og ingen af jer er vant til at måtte give efter for andres krav.

Scener du kan se på: To Bryllupper, Faders Gæld, Kronborg, Lucretias Voldførelse, Shakespeares Våbenskjold, New Place, Korn-Slyngel

Når du spiller Titania skal du…

Når du spiller Titania, spiller du både karakteren Titania og de karaktertræk, hun repræsenterer.

Dit mål skal være at din fortælling bliver hovedfortællingen i Shakespeares liv. Du skal altså arbejde for at stolthed og hengivenhed får så stor en rolle i scenariet som overhovedet muligt. Når du sætter scener, skal du sætte fokus på situationer, hvor Shakespeare viser nogen hengivenhed, eller hvor han demonstrerer sin stolthed. Når du vælger en rolle at spille i en scene, så find en, der kan drive Shakespeare til hengivenhed eller stolthed.

Spil Titania så meget du kan. Når du er blandt publikum, er du Titania, der ser på scenen som en del af Prosperos hof. Når du sætter en scene, er du Titania, der taler til Shakespeare, eller til Prospero. Når du spiller med i en scene, spiller du en person fra Shakespeares liv, men lad Titania skinne igennem så meget du kan. Og du må gerne træde ud af rollen og kommentere på scenen som Titania.

Du repræsenterer Shakespeares Hengivenhed

Du spiller hengivenheden. Den kærlige tilbedelse, de søde suk og slet skjulte blikke. Viljen til at gøre alt for den attrådede.

Da du er ramt af Oberons fortryllelse, oplever du den hengivne kærlighed til Rumpe. Trods hans ydre, ser du noget i ham, som du ikke kan afvise. Hans stemme er den sødeste, og det fylder dig med fryd at glæde ham. Og da fortryllelsen er hævet, ser du din Oberon, din konge, din sjæls mage. Nok har I stredet, men når jeres stoltheds skyer letter, skinner jeres kærligheds sol den anden i møde.

Scener du kan se på: To Bryllupper, Hamnet og Judiths Fødsel, Venus og Adonis, Korrespondance med Anne Whateley, Lucretias Voldførelse, Anne Whateleys Død, Southamptons Forbøn

Akt 3, Scene 1

OBERON Titania, du stolte! Ilde mødt
i måneskin!
TITANIA Skinsyge Oberon?
Småalfer, skynd jer bort! Jeg har forsvoret
hans selskab og hans favntag.
OBERON Vent, du frække!
Du trodser mig! Jeg er vel dog din husbond!
TITANIA Så er jeg vel din hustru. Men jeg ved,
hvordan du stjal dig bort fra alfers land
og sad i skikkelse af Corydon
og spilled elskovsviser hele dagen
på havrestrået for den kælne Phyllis.
Hvorfor kom du fra Indiens fjerne bjerge,
om ikke for den stolte amazone,
din hjertenskær i lange støvler, som
skal ægte Theseus, du er kommet for
at signe deres seng med fryd og frugt.
OBERON Skam dig, Titania! Du stikler til
mit venskab med Hippolyta, og ved dog,
jeg kender godt din kærlighed til Theseus.
Hvem førte ham i nattens skumring bort
fra Perigone, som han havde krænket,
og lokkede ham til bedrag mod Aigle,
mod Ariadne og Antiope?
TITANIA Det er kun skinsygt opspind. Aldrig siden
skærsommeren begyndte, er vi mødtes
på høj, i dal, i skov, på grønne enge,
ved stensat kilde eller sivgroet bæk
eller ved havets bølgeslagne bred,
hvor dansen gik i ring til vindens fløjten,
før du har dræbt hvor glæde med din kiv.
Men vinden, der forgæves fløjted for os,
har, som hævn, nu suget op fra søen
usunde tåger. der slog ned på landet
og gjorde hver en lille bæk så trodsig,
at den er gået over sine bredder.
Forgæves har nu studen draget åget;
plomandens sved er spildt; det grønne korn
er rådnet, før dets unge aks fik skæg.
Engen står under vand, og folden tom,
og krager æder af det døde kvæg.
Boldpladsen ligger fuld af dynd og mudder,
og labyrinten i det rige græs
er ubetrådt, kan næppe skelnes mer.
De dødelige savner vintrens glæder;
og nattens signes ej med julesang.
Derfor er månen, alle vandes dronning,
nu bleg af vrede, og den fugter luften,
så gigt og snue breder sig omkring;
og under alt det oprør i naturen
ombyttes årets tider; sølvgrå rimfrost
bedækker purpurrosens friske skød;
om vintergubbens tynde isgrå hår
er slynget som til spot en duftrig krans
af friske sommerknopper; forår, sommer,
den svangre høst, den barske vinter skifter
sin vante dragt. Naturen helt forvirret
ved det der sker, ved knap hvad der er hvad,
og al den syge misvækst er en følge
alene af hvor kiv og bitre strid;
vi er dens ophav, vi har fremkaldt den.

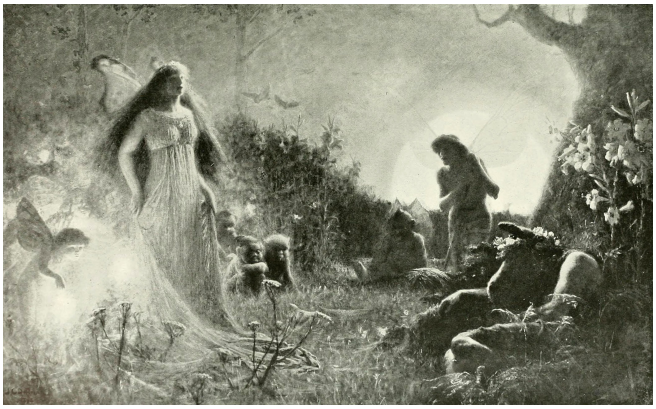

Akt 4, Scene 1

Kom, sæt dig her i blomsterne, de bløde,
imens jeg stryger dine kære kinder
og moskusrosen om dit hoved binder,
og kysser ørerne, de lange, søde.

Sov du, jeg slutter dig i mine arme.
Farvel, I alfer, bort til alle sider!
Så kærligt slynger kaprifolien sig,
og sådan snor den kvindelige vedbend
sig ømt om elmens barkbeklædte fingre.
Åh, hvor jeg elsker dig, tilbeder dig!

Prospero
- den mægtige troldmand
Det Inderste Selv
Det Store Ubevidste

Du er Troldmanden Prospero

Du er Troldmanden Prospero, den retmæssige hertug af Milano. Du blev forrådt af din broder, Antonio, men en trofast tjener hjalp dig og din datter med at flygte. Du har nu tilbragt mange år på en øde ø kun med din datter, Miranda, og det vilde monster, Caliban, som selskab. Du har lært dig trolddom, og bandt ånden Ariel til din tjeneste, efter at du slap ham løs fra et træ, hvor han havde været bundet.

En dag fornemmede du at din broder var om bord på et skib i nærheden sammen med hans medsammensvorne, Kong Alonso af Napoli, og dennes søn, Ferdinand. Derfor befalede du Ariel at mane en storm op, smadre skibet og kaste de ombordværende i land i små grupper.

Her fik du ved trolddomskraft Antonio og Alonso til at erkende og angre deres skyld, alt imens du bragte Ferdinand og Miranda sammen, og de to unge blev straks forelskede.

På denne måde lykkedes det dig at få de skyldige til at angre, og du fik bragt Napoli og Milano sammen i en skøn forening igennem de unge mennesker. Dermed kunne du knække din stav, bortskaffe dine bøger og give Ariel fri fra din tjeneste.

Når du spiller Prospero...

Når du spiller Prospero er du ceremonimester og dommer i det, der foregår i scenariet. Scenariet er Prospero, der holder hof - han er den øverste myndighed i rummet, den der har hidkaldt de andre og som maner scenerne frem. Det giver dig myndighed og autoritet - håndhæv og brug den!

Som Prospero er dit mål, at få Shakespeares historie belyst så godt som muligt, og at alting foregår med passende værdighed og seriøsitet. Som udgangspunkt er karaktererne sagførere for hver deres version af Shakespeares liv, og hvis de udfylder deres funktion godt, kan du nøjes med at kommentere på det, der sker på scenen, og deltage i samtalen imellem scenerne. Og du må gerne holde dig tilbage, hvis samtalen flyder fint. Hvis du føler at noget mangler at blive belyst, eller hvis karaktererne går i stå, kan du godt sætte en scene eller to.

Du har en vigtig opgave med at understøtte stemning og energi i scenariet. Gør det ved at være i rollen hele tiden, og hjælp de andre med at gøre det samme. Hold samtalen kørende imellem scenerne, når nogle karakterer er i gang med at finde den næste scene. Henvend dig til Shakespeare, eller til karaktererne, og stil spørgsmål om den scene, der lige er spillet, eller til perspektiver i alt det, der er spillet.

Brug også så vidt muligt rollen som Prospero til at styre og vejlede spillere, i stedet for at benytte dig af din funktion som spilleder. Når du klipper eller redigerer scener, kan du gøre det som Prospero, der kommenterer på scenerne. Hvis der er en spiller, der har brug for hjælp til at sætte en scene, kan du gøre det som Prospero, der taler til den givne karakter, og udfritter karakteren om hans eller hendes forhold til Shakespeare.

Sørg for, at I klipper scener stramt.

Du starter starter scenariet ved at føre an i prologen, og du slutter det ved at sætte epilogen. Det er Prosperos scener, og der hvor karakteren for alvor kan folde sig ud. Sørg for, at du har overvejet, hvordan de scener fysisk skal fungere, før du går i gang, så de kan køre glat.

Gode afslutningsscener: Begge scener i femte akt kan bruges til at afrunde Shakespeares liv. Du kan evt. vælge selv at sætte en af dem, for umiddelbart bagefter at gå til epilogen. Det betyder, at sidste regulære scene ikke bliver et partsindlæg, og at du er på scenen når epilogen går i gang.

Akt 4, Scene 1

Min kære søn, du ser
du ser forvirret, ja, bekymret ud. Vær rolig.
Nu er vort spil forbi. Og de som spilled,
Var lutter ånder, som jeg nævnte før,
De er forsvundet i den tynde luft;
Og ligesom disse syners lette spind
Skal himmelhøje tårne, gyldne slotte,
Højtidelige templer, hele kloden,
Og alle, som bebor den, svinde hen;
Alt skal, som dette legemløse optog,
Gå sporløst bort. Vi er af samme stof,
Som drømme gøres af; vort korte liv
Skal krones med en søvn. Ja, jeg er rystet;
Bær over med min svaghed og den uro,
Min gamle hjerne mærker; lad det ikke
Forstyrre Jer. Gå I nu ind i cellen
Og hvil Jer, hvis I vil; jeg går en stund
Og ser om det kan dulme mine tanker.

Epilog

Brudt er magten, jeg har haft,
Kun min egen svage kraft
Har jeg nu; lar I mig stå
Eller til Neapel nå?
Atter vandt jeg mig mit land,
Tilgav hver ugerningsmand;
Skal jeg da alene dø
Her på denne nøgne ø?
Løs mig fra mit fangebånd,
Hjælp mig hjem med gavmild hånd,
Fyld med bifald mine sejl,
Ellers slår min hensigt fejl:
At fornøje. Ingen kunst
Kan nu gi mig jeres gunst,
Ingen ånder kan fremtvinge
Frelsen, som en bøn kan bringe,
Når den stormer med gevalt
Nåden selv, som tilgir alt
Vil I selv gå ram forbi
Så vis mildhed - slip mig fri.

Shakespeare

- den døende dramatiker

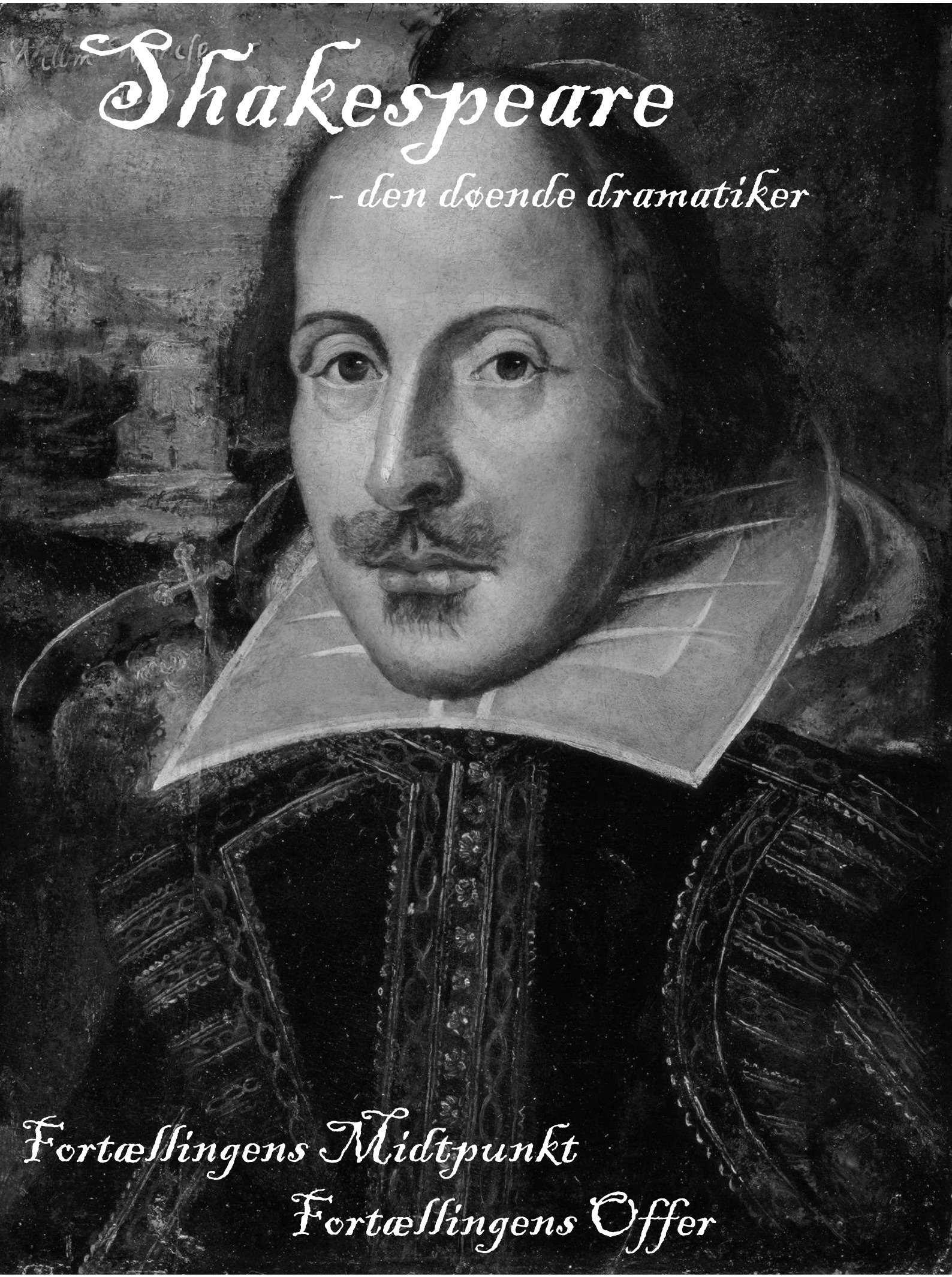

Fortællingens Midtpunkt

Fortællingens Offer

Du er William Shakespeare

Du er William Shakespeare. Du ligger på dit dødsleje i Stratford-upon-Avon, hvor du også voksede op, men dit liv har du levet i Londons pulserende teaterverden. Du har både skrevet og spillet skuespil, og har besnæret tusinder med din scenekunst. Din kunst har givet dig et levebrød, og din familie står bedre i verden end den gjorde, da du var barn.

Du blev født i Stratford-upon-Avon i april 1564. Din fader, John Shakespeare, var en af byens spidser, og besad mange vigtige embeder. Men hans lykke vendte, og snart var han plaget af gæld og skam.

Selv trådte du ikke i din faders fodspor. Du blev skolet, og tjente selv en tid som skolemester. Men snart drog du mod London og teatret.

I London slog du dig på skuespillet, og du spillede med hvem der end ville have dig. Snart begyndte du også at skrive skuespil, og der gik ikke lang tid før du havde skabt et navn for dig selv med dine spil. Og ikke blot det - i et år hvor teatrene blev lukket på grund af pest, skrev du i stedet to episke digte, der blev solgt, lige så hurtigt som de kunne trykkes. De sikrede dig også et varmt forhold til jarlen af Southampton, en indtagende ung mand.

Det var dog teatret, der især kaldte, og snart inviterede James Burbage dig til at blive anpartshaver i et nyt teaterkompagni, The Lord Chamberlain's Men. Der fik du et godt tilhørssted, hvor du forblev resten af dit liv.

Du havde dog ikke kun succes på teatret. Ved sparsommelighed og driftighed fik du samlet dig en ikke ubetydelig formue, og snart kunne du købe Stratfords næststørste hus! Din driftighed fik dig hevet for retten for at spekulere i korn i et hungersår, og du fik flere bøder for skatteundragelse.

Din familie efterlod du i Stratford mens du tilbragte det meste af din tid i London. Som 18-årig blev du gift med Anne Hathaway, som du havde gjort med barn. Du var ellers på vej til alteret med Anne Whateley, en ung kvinde med et intellekt, der kunne stå mål med dit eget.

Anne fødte først Susanna, og to år senere tvillingerne Hamnet og Judith. Men ak! Hamnet døde som elleveårig, og efterlod ingen, der kunne videreføre dit slægtsnavn.

I 1613 trak du dig tilbage fra det aktive liv som skuespiller og forfatter. Du havde stadig anpart i de to teatre, The Globe og Blackfriars, og tog stadig del i driften.

Og i april 1616, blot en måned efter du fornyede dit testamente, blev du ramt af en sygdom. Derfor ligger du nu her i din næstbedste seng, hærget af feber, imens Anne og dine døtre taler med lægen og præsten.

Når du spiller William Shakespeare skal du...

Når du spiller Shakespeare er du spillets hovedperson. Du er på Scenen i alle scener, og alle scener drejer sig om dig. Uanset hvad de andre karakterer gør og siger, er det vigtigste i sidste ende, hvordan du forholder dig.

Samtidig er du spillets offer. Du har meget lidt indflydelse på, hvilke scener, der bliver spillet, og hvordan de scener bliver sat. Du kan kun reagere på det, de andre udsætter dig for.

Du får meget få pauser til at sunde dig og tænke dig om. Du er på scenen igennem hele spillet, og kan ikke sidde blandt Publikum og puste ud.

Din opgave i spillet er at være Shakespeare hele vejen igennem. Såvel den unge William, nys ankommet til London, som den gamle Shakespeare der spiller spiller sine sidste skuespil inden han trækker sig tilbage til Stratford.

Men først og sidst er du den døende William Shakespeare, der genoplever sit liv. Det må du gerne udnytte! Når du føler for det, kan du henvende dig til publikum for at kommentere på det, der sker på Scenen. Du må også meget gerne henvende dig direkte til Prospero, og bede om nåde, når det gør ondt.

Undervejs vil de andre karakterer forsøge at skubbe dig i denne og hin retning. Lad dig skubbe! Følg med hvor de fører dig, og byg videre på det, de giver dig. Dog - lad dem ikke gøre vold på Shakespeare. Sig fra og strit imod hvis de vil lede dig i en forkert retning. Det er dig, der er garanten for Shakespeares karakter.

Sidst, men ikke mindst, så husk: nok er Shakespeare virkelig, men vi spiller et sandt drama! Lad dig gribe af stemningen, og sving dig gerne op i de store følelsers lag.

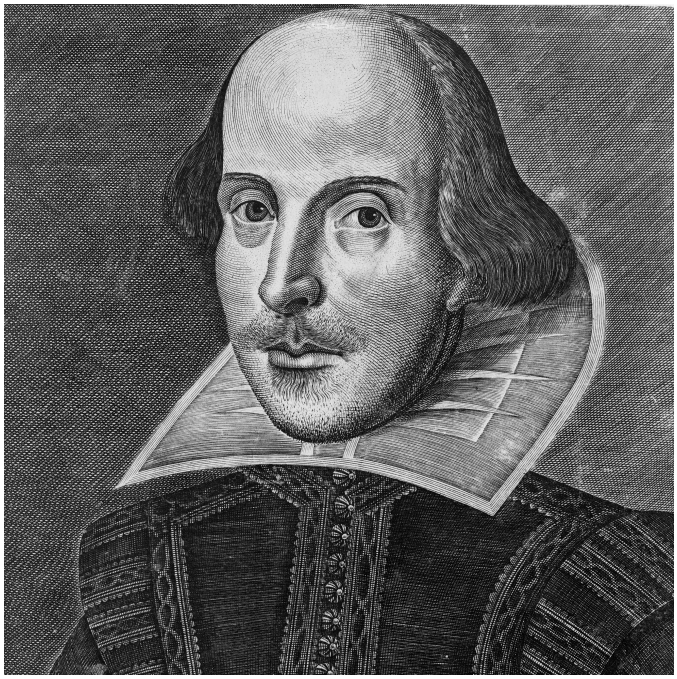

Sonet 144

Jeg elsker to, der henrykker og nager
og som to ånder kæmper om min sjæl:
Den ene gode engel er en mand så fager,
den onde ånd er kvinde, sort og fæl.

Til helved vil den onde fluks mig sende
og frister derfor englen med sin gunst,
hun vil min helgen til en djævel vende
og bejler til hans renhed med sin brunst.

Om englen bli'r forvandlet, vi bli'r fjender
det frygter jeg, men vished har jeg ikke -.
Går begge fra mig som hinandens venner,
ser jeg en engel i et helved stikke.

Og jeg må tåle tvivlen til den dag,
den onde engel brænder lysets af.

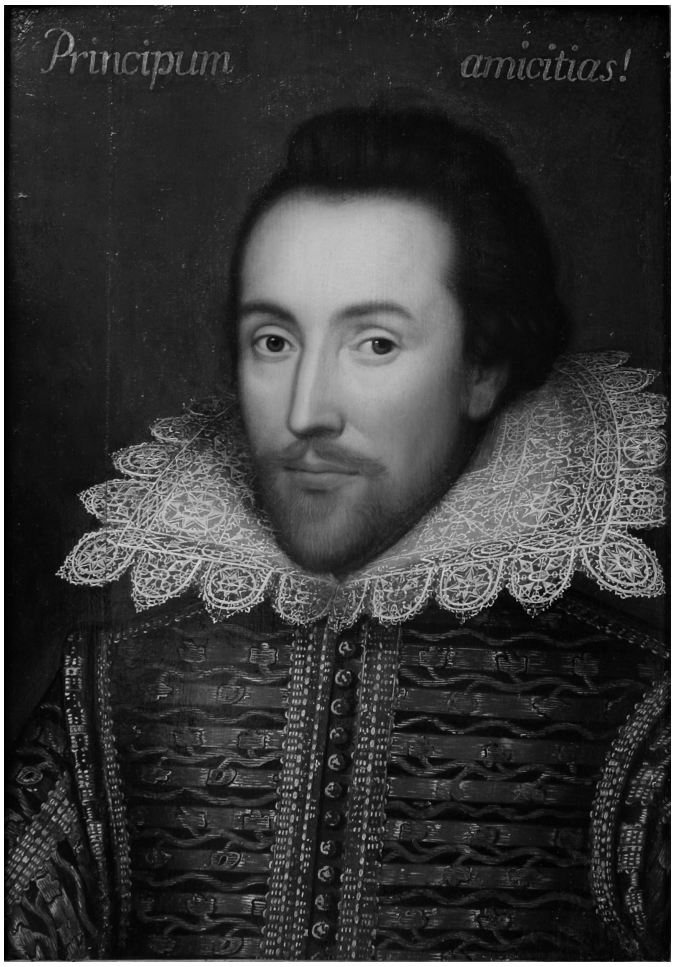

Dedikation, Venus og Adonis

Jeg ved ikke om jeg fornærmer Deres Højhed ved at dedikere mine upolerede linjer til Dem, ej heller hvordan verden vil straffe mig for at vælge så stærk en støtte til så let en byrde, men hvis Deres Højhed blot syner vel disponeret, skal jeg regne det som en høj lovprisning, og sværge at udnytte alle ledige timer, til jeg har æret Dem med et alvorligt værk. Men hvis min opfindsomheds første afkom skal vise sig at være deform, skal jeg begræde dets ædle gudfar, og aldrig mere pløje så gold en jord, af frygt for at den atter må give så slet en høst. Jeg overlader det til Deres ærværdige anprisning, og til Deres ærværdigheds behag; som jeg håber altid må svare til deres ønske og verdens håbefulde forventning.

Sonet 144

Skal jeg ligne dig med en sommerdag?
Så er du mere liflig, mere blid.
Barsk blæst bestormer knopperne i maj,
og sommer frister kun med stakket tid.

Nu skinner himlens øje alt for hedt,
og nu, nu er den gyldne glød for svag,
og skønhed efter skønhed dør med ét,
tilfældigt, som naturen ændrer smag.

Men uforandret, evig er din sommer
og mister ikke skønhed her på jord,
nej, aldrig du i dødens skygge kommer,
for evigt du i disse linjer gror.

Så længe verden ånder, øjne ser,
så længe lever du i digtet her.